

JAUME CONESA

Josep Pau Jàvega Bulló

Jaume Conesa nasqué a Montblanc l'any 1320. Fou un escrivà i traductor membre de la Cancelleria Reial i un dels membres culturalment més actius d'aquesta institució en temps del rei Pere III el Cerimoniós.

Nascut en el sí de la família dels Conesa, una de les famílies nobiliàries més importants de la Catalunya Nova del segle XIV, rebé una bona educació fins que fou admès a la Cancelleria Reial del Rei Cerimoniós el 1342. Tan sols nou anys després fou nomenat *Secretari Reial*, període durant el qual escrivia les cartes del rei (moltes d'elles conservades), i al 1365 el monarca l'intitulà *Protonotari Reial*. Serví al rei Pere durant 30 anys.

El 22 de maig de 1352 va actuar com a notari davant de divuit testimonis de prodigis efectuats per la Verge de la Serra de Montblanc (Conca de Barberà). La seva influència ajudà a que el papa Urbà V concedís indulgències als peregrins del Santuari de la Serra del poble natal de Conesa.

Considerat el renovador de la prosa catalana medieval, al 1367 inicià la traducció completa al català de la versió de la guerra de Troia de Guido delle Colonne, *Historia destructionis Troiae* (escrita al 1287 i que partia de la visió romana dels autors tardo-antics Dictis i Dares) amb el títol *Històries troianes* (publicada el 1906). D'aquesta publicació es conserva un exemplar al Museu Arxiu de Montblanc, donada pel llibreter Josep Poter. En aquesta traducció Conesa fa unes interessants reflexions sobre l'ús de la prosa per explicar històries i no escriure fabulacions, alhora que ens exposa interessants reflexions sobre l'ofici de traductor.

Les traduccions d'obres de tema clàssic i d'obres clàssiques fou una constant de la cort del Cerimoniós i estaven molt de moda. Conesa, però, adaptà del llatí diversos recursos sintàctics que feren evolucionar la seva prosa amb un estil únic, clar i precís.

A Montblanc instituí el benefici de Tots els Sants (1359) a l'església de Santa Maria, a l'actual capella de la Mare de Déu de Montserrat.

Poques mostres podem trobar del treball de Jaume Conesa; una és la que trobem al setmanari *Crònica* de Valls del dissabte 21 de setembre de 1929, on en un article sense firmar titulat "De historia local", s'afirma que la trobada entre el rei Pere III i Enric de Trastàmara, per tal d'aixecar un exèrcit per lluitar contra el rei de Castella Pere el Cruel, tingué lloc a Valls, en l'article es por llegir:

"No obstante, algunos historiadores emplazan el lugar de dicha reunión, tan trascendental para la historia de Castilla y Cataluña, en Tarragona. Algunos, pero no todos, y entre los que confirman la celebración en Valls de dicha entrevista, figura D. Luis Sarret y Pons, pbro., quien en su "Historia de Tárrega", publicado en El Matí del día 30 del pasado Agosto, dice lo que se consigna en el siguiente fragmento de dicho trabajo :

"Quan el rei Pere III, el del Punyalet, estava en guerra contra el rei de Castella Pere el Cruel i necessitava gent per resistir l'empenta de tan terrible enemic, va demanar al comte Enric de Trastamara que l'ajudés amb tota la seva gent de peu i de cavall i amb el major nombre dels seus amics comtes, nobles i cavallers, tots ben poderosos. El comte de Trastamara s'hi va comprometre, però amb certes condicions, entre elles, que li tornés les viles de Tárrega, Montblanch i Vilagrassa, amb llurs termes i rendes, tal com les hi havia donades el 20 de gener de l'any 1357. El Rei, no podent-se'n excusar, amb carta donada a Montçó el dia 9 de desembre de 1362, nomenà procurador al seu secretari Jaume Conesa i li recomanà que vagi a les dites viles i en doni corpora possessió «seu quasi» al comte en persona del seu procurador"

Veiem en aquest episodi la gran confiança que devia tenir el rei Pere III amb el montblanquí Jaume Conesa.

Morí a Barcelona l'any 1390.

BIBLIOGRAFIA:

- Diccionari Biogràfic Històric de Montblanc. Josep M. Grau i Francesc Badia. Montblanc 2008.
- La Crónica de Valls. Semanario Comarcal, Núm 1264 Sábado 21 de Setiembre de 1929.

ⁱ Un **protonotari** era un oficial de la Cancelleria Reial, cap de la secretaria reial. Actuava com a secretari i fedatari del rei i era present, per exemple, al seu costat, durant les Corts.